

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2020/21:15

SVERIGES
RIKSDAG

Torsdagen den 19 november

---

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 13.00. Vi inleder dagens EU-nämndssammanträde. Det är information och samråd inför videomöte i kretsen av stats- och regeringschefer.

Det var meningen att detta skulle vara enbart ett informationssammanträde med statsrådet Hans Dahlgren som regeringens representant. Men med mycket kort varsel har regeringen och även vi här i EU-nämnden fått information om att det också ska ske ett samråd. Det gör att den ordning som gäller är att statsministern ska hålla föredragningen.

Vi har inte lyckats göra detta till ett tv-sänt EU-nämndssammanträde. Det blir en semivariant av detta, det vill säga att journalisterna är närvarande här i Skandiasalen för att vi ska kunna ha en så stor och öppen uppslutning som möjligt. Tyvärr kunde inte vår tekniska avdelning bistå med så pass kort varsel. Det beklagar vi, men det är som det är i dessa digitala covidtider. Vi får ställa om så mycket som möjligt och vara så flexibla som möjligt.

Jag ställer första frågan om det finns medgivande till deltagande på distans. Jag finner att så är fallet.

§ 2 Information och samråd inför videomöte i kretsen av stats- och regeringschefer

Statsminister Stefan Löfven (deltar via Skype)

Information och samråd inför videomöte i kretsen av stats- och regeringschefer den 19 november 2020

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Välkommen, statsminister Stefan Löfven, till dagens sammanträde. Jag har förstått att statsministern fått ändra om lite på planeringen med tanke på att det blev ett samrådsmöte. Det är vi förstås glada för att du har gjort.

Innan statsministern börjar vill jag skicka en liten uppmaning från riksdagens EU-nämnd att statsministern kanske kan nämna för rådets ordförande att vi har den här ordningen i Sveriges riksdag med EU-nämnden, regeringen och riksdagen. Vi gör naturligtvis allt vi kan för att ställa om. Men i dag har det varit stressigt, kan jag milt uttryckt säga till statsministern så att ni känner till det.

Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Vi brukar påpeka för både rådets ledning och kommissionen att vi har den här ordningen. De vet om det, men jag ska gärna påminna igen. Självfallet ställer jag själv om så att vi kan ha det här mötet.

Om några timmar ska EU:s ledare återigen träffas på ett digitalt möte. Nu gäller det att diskutera pandemiläget i första hand. Vi har de senaste veckorna kunnat följa en alltmer oroande utveckling runt om i Europa men också här hemma.

I kväll är det tänkt att diskussionen ska föras om tre huvudpunkter. Den första är testning, som bland annat innefattar diskussioner om ömsesidigt erkännande av testresultat och likaså användning av snabbtester.

Den andra frågan gäller vaccin. Då är det om upphandling, fördelning och inte minst hur den stora efterfrågan ska kunna hanteras.

Den tredje är att ordförande Michel även vill diskutera en strategi för att förhindra en tredje pandemivåg. Det gäller till exempel hur medlemsstaterna ska lyfta de restriktioner som gäller i och mellan många länder.

Herr ordförande! Det är bra att det förs en löpande dialog mellan medlemsstaterna och kommissionen om testning och ömsesidigt erkännande. När det gäller snabbtester, så kallade antigen-tester, kan dessa vara bra komplement när det råder brist i den normala testkapaciteten. De kan även fylla en funktion i att underlätta rörligheten mellan de länder som infört reserestriktioner, vilket är positivt. När frågan diskuterades vid den senaste videokonferensen så var det en allmän uppfattning att det finns ett behov av snabbtester. Det är viktigt att snabbtester håller hög kvalitet. Det är därför bra att tillförlitligheten på senare tid blivit bättre och att det idag finns flera bra tester på marknaden. Med en större användning ökar behovet av både vägledning för användning av snabbtester och av att länder erkänner varandras testresultat, till exempel i samband med gränsövergångar.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Vi beklagar, men det blev ett tekniskt avbrott på vår dator, naturligtvis en sådan här dag. Jag hoppas att deltagarna fick del av det som statsministern framförde. Är det någon som kan konfirmera detta? Ni har tagit del av det.

Jag beklagar, statsministern. Vi har tekniska problem. Det är en sådan dag i dag, helt enkelt. Vi får gilla läget. Då fortsätter statsministern med att berätta från ungefär där det bröts.

Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Det är positivt att kommissionen i går presenterade rekommendationer vad gäller snabbtester i syfte att medlemsstaternas användning ska bli mer lika. Jag vill understryka att det inte handlar om tvingande regler utan om just rekommendationer.

De rekommendationerna ska nu diskuteras medlemsstaterna emellan. För svensk del kommer Folkhälsomyndigheten nästa vecka att presentera en vägledning för snabbtester i beaktande av just kommissionens rekommendationer.

Herr ordförande! Den andra diskussionspunkten handlar om vaccin. Vi har nyligen nåtts av det positiva beskedet att ett vaccin som ger över 90 procent skydd snart kan finnas tillgänglig.

Sverige har hittills beslutat att delta i den EU-gemensamma upphandlingen av vaccin från tre företag. Det är Astra Zeneca, Johnson & Johnson Pharmaceuticals och Pfizer. Under förutsättning – jag vill understryka det – att de här vaccinen blir godkända kommer Sverige att kunna ha del av tillräckligt många doser för att vaccinera hela Sveriges befolkning.

Den här tilldelningen kommer naturligtvis att ske stegvis och proportionerligt. Men den kommer inte direkt att kunna täcka de stora behoven. Inledningsvis beräknas Sverige kunna få vaccin som räcker till 2 250 000 personer.

Utöver de logistiska kraven – som kommer att vara stora, det är ingen tvekan om det, men som jag tror att vi kommer att kunna hantera – är vår bedömning att vi är väl förberedda för att snabbt kunna påbörja en vaccinering.

Herr ordförande! Slutligen ska mötet diskutera strategier för att undvika ytterligare smittspridning. Det talas alltså redan nu om risken för en tredje våg i framtiden. Den här pandemin har tydligt visat på behovet av samarbete och samordning inom EU. Det har gjorts en del, det ska sägas, men återstår en hel del att göra.

Till exempel vet vi nu av erfarenhet att det uppstår ett behov av samordning när länder i framtiden ska lyfta reserestriktioner och andra restriktioner. Givetvis ska det inte innebära att något land tvingas att införa restriktioner som man inte bedömer nödvändiga.

Kommissionen har under hösten presenterat en rad förslag. Senast i går kom som sagt nya rekommendationer som snabbtestning. Det är bra att kommissionen nu verkligen prioriterar pandemirelaterade frågor.

Herr ordförande! Vid mötet kommer också den tyska förbundskanslern att informera om den uppgörelse om budgetpaketet som nåtts mellan rådet och Europaparlamentet men som nu blockeras av två länder.

Förmodligen kommer de två länderna att också ta till orda i kväll. Men avsikten hos vår ordförande Charles Michel är att vid det här tillfället helt undvika diskussion i sak, vilket många av oss i förväg signalerat att vi tycker är rätt. Det är inte rätt tillfälle att ta den diskussionen. Den kräver en egen ordnad process.

Herr ordförande! Med det avslutar jag min information och tar gärna era frågor. Jag hoppas att det gick fram.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsministern, för tålamodet! Vi beklagar den tekniska malören. Det är sådant som kan hända dessa dagar.

Anf. 7 MARIA STRÖMKVIST (S):

Tack, statsministern, för din inledning!

Coronakrisen överskuggar det mesta just nu både här hemma men även inom det europeiska samarbetet och runt om i världen. Kvällens möte gäller de tre olika delarna, som var testningen, vaccin och eventuellt en tredje våg, och det är förstås viktiga frågor.

Trots att statsministern sa att man kommer att nämna detta om budgeten och att man inte vill diskutera den, utan att det kräver en egen fråga, nåddes vi i tisdags av nyheten att Polen och Ungern lägger in sitt veto mot uppgörelsen vad gäller både coronafonden och EU:s budget som helhet. Det gör de på grund av att de inte accepterar kravet på att alla länder måste leva upp till grundläggande demokratiska principer för att ta del av EU:s stöd.

Det är dåliga nyheter för unionen och för Sverige. Det är det framför allt för att de ifrågasätter den viktiga rättsstatsprincipen som är helt avgörande för att vi ska kunna ställa oss bakom återhämtningspaketet och budgetramen. Men deras agerande riskerar också hela uppgörelsen. Det blir därmed osäkert om vi hinner få en ny budget på plats innan året är slut.

Jag vill ändå fråga statsministern hur han ser på Ungerns och Polens agerande och hur det kan påverka budgetuppgörelsen för Sveriges del.

Anf. 8 JESSIKA ROSWALL (M):

Det här är andra mötet i Europeiska rådet i den andra vågen av smittspridning. Det förra mötet var, som statsministern sa, den 29 oktober. Sedan dess har smittspridningen ökat, och läget har försämrats avsevärt i Sverige och även i Europa.

Kommissionen har ju kommit med flera strategier kring att minska smittspridningen, bland annat smittspårning, en spårningsapp och snabbtest. Från Moderaternas sida har vi länge efterfrågat en nationell strategi för testning, smittspårning och isolering, och jag beklagar att det inte är på plats. Tittar vi oss omkring ser vi att flera andra länder har till exempel spårningsappar. Statsministern lyfte fram kommissionens förslag om snabbtester från i går, och man vill att det här nu ska rullas ut över hela EU.

Jag förstod på statsministern i dag som att man vid det förra mötet med stats- och regeringscheferna hade uttalat att det här var bra och att det fanns ett behov av snabbtester. Då kan man tycka att det kunde ha kommit lite längre med detta här i Sverige. Jag undrar också vad regeringen svarar på de olika rekommendationer som har kommit från kommissionen, och det

gäller inte bara snabbtester utan även andra saker som jag tog upp alldeles nyss.

Jag undrar också en sak kring det förra mötet den 29 oktober. Inför det mötet kom det ett papper från kommissionen som heter ”Ny smittspridning av coronaviruset”. I punkt 2 står det bland annat att samtliga länder uppmanas att lämna sina nationella testningsstrategier senast i mitten av november. Jag undrar om Sverige har gjort det.

Statsministern delade upp sin föredragning i punkterna 1,2 och 3. Den tredje punkten handlade om strategier för en tredje våg. Jag har noterat att det finns två länder, Rumänien och Estland, som fortfarande har handelshinder. De har inte avskaffat dem. Är detta någonting som kommer att tas upp på den tredje punkten?

Sedan skulle jag säga någonting om den övriga punkten som kommit upp nu och som vi såklart förstod skulle komma. Det handlar om budgeten. Vi har diskuterat den många gånger här, och vår strategi från svensk sida som vi har varit överens om är att hålla ihop tillsammans the frugal four och på slutet också Finland. Det tror jag är fortsatt bra, men jag tror också att det är väldigt viktigt att andra länder tar till orda. Jag vet att statsrådet Dahlgren var på allmänna rådet häromdagen, och jag vet från rapporter och notiser att många andra länder också tog till orda i den här frågan. Det tror jag är av avgörande vikt.

Bland annat har jag kunnat läsa att Italien var tydligt med att det såklart är avgörande att komma till ett avslut men också – tolkar jag själv lite fritt översatt – att alla länder ju säger sig respektera rule of law, och då kan det här helt enkelt inte vara ett problem. Det instämmer jag helt i.

Moderaternas besked, vilket jag förutsätter att statsministern instämmer i även om jag håller med om att detta kräver en egen process, är att när vi talar om rule of law, rättsstatsmekanismen och den akt som finns på bordet nu och som man ändå har röstat om i en första omgång så är det avgörande för hela överenskommelsen att den kommer på plats och att det inte sker några nedtoningar i den akten. Det var också glädjande att notera att Europaparlamentet hade samma uppfattning i går kväll.

Avslutningsvis måste jag ändå få säga att jag tycker att Ungerns och Polens agerande är oerhört provocerande av många skäl, bland annat som sagt för att det här borde vara självklart men också för att vi är mitt uppe i en andra våg och det är många länder som behöver ta del av återhämtningsfonden.

De här ländernas retorik är också förskräcklig och provocerande. Bland annat noterade jag att Polens premiärminister uttryckte att kravet på den rättsstatsmekanism som vi pratar om skulle vara propaganda och att EU påstods vara en förtryckande makt. Det handlar som Maria Strömkvist sa om att följa demokratiska principer som varje medlemsstat har påtagit sig helt frivilligt, och det är ännu mer svårsmält när just Ungern och Polen tillhör de länder som får ut mest pengar av EU-budgeten.

Jag håller med om och förstår att det här kräver en egen process, men jag undrar: Om statsministern kommer att ta till orda på den här punkten, kommer då statsministern att göra en markering mot de här två länderna och deras förskräckliga retorik?

2020/21:15
19 november

Anf. 9 MARTIN KINNUNEN (SD):

Tack, statsministern, för föredragningen! Det är såklart stort fokus på covid i det här läget, vilket är förståeligt. Vi har ingenting att invända mot det statsministern har sagt om detta.

Jag tänkte fokusera lite mer på budgeten, även om statsministern inte har för avsikt att säga så mycket på mötet om den frågan.

Till att börja med är det kanske inte jätteförvånande att det blev så här till slut, för efter uppgörelsen i somras var ju såväl Ungern som Polen tydliga med att man såg helt annorlunda på den uppgörelse som fanns. Statsministern och Europeiska rådets ordförande gav en version, och Polen och Ungern gav en annan. Nu visar det sig att man aldrig var överens på riktigt.

Vi har försökt att följa det här i medierna, för det finns inte så mycket skrivet ännu, och det tycks vara så att även Slovenien har öppnat för att stödja Ungern och Polen.

Det som jag tycker är intressant är att ett av Sveriges allierade länder i den här processen har varit Nederländerna. Nederländerna har nu öppnat för att man skulle kunna exkludera Polen och Ungern från återhämtningsfonden och helt enkelt köra på utan dem.

Det tycker vi är en attraktiv lösning. Det öppnar upp för att även Sverige kan ta samma väg och inte delta i den här fonden. Hur ser statsministern på möjligheten att vissa länder kan välja att inte delta? Det öppnar ju för att vi kan slippa detta. Sverigedemokraterna anmälde också en avvikande mening såväl i somras som nu senast under det skriftliga samrådet.

Vi tycker att den här återhämtningsfonden är fullständigt oacceptabel. Det är inte acceptabelt att Sverige via lån ska finansiera misskötta ekonomier i södra Europa. Kan vi nu hitta en lösning där länder som av olika skäl inte kan acceptera avtalet kan stå utanför vore det positivt. Det går faktiskt att hitta positiva saker med detta också.

Anf. 10 ANNIKA QARLSSON (C):

Tack för genomgången inför det informella toppmötet!

Det är med stor oro som vi nu ser smittalen gå upp. Det är fler som blir sjuka. Företag drabbas, och jobben är återigen i fara. Restriktionerna känns tuffa men nödvändiga. Stödinsatser är helt avgörande för att vi ska ha jobben kvar och kunna återuppta ett hyfsat normalt liv när smittan förhoppningsvis snart vänder nedåt igen.

I de delar som har varit utskickade inför det här mötet vad gäller snabbtester, vaccin och gemensam strategi har vi inget att invända. Vad gäller budgetdelen ska statsministern veta att han har starkt stöd för att vara tuff och stark i de diskussionerna, även om de inte kommer i dag. Vi ser fram emot att få dem i särskild ordning.

Vi har ett annat område som vi vill lyfta in och som vi är lite förvånade över att det inte alls berörs inför det här mötet. Samtidigt som vi måste kunna hantera smittspridningen och smittökningen måste vi ju också fundera över på vilket sätt vi stöttar företagen för att säkra så många jobb som bara går.

Det har blivit alltmer uppenbart att EU:s regelverk för vilken typ av stöd som Sverige får ge till företag i rådande läge är alldeles för snävt. Under våren fanns öppningar för medlemsstaterna tack vare att man

bedömde läget som exceptionellt. Under sommaren ändrades reglerna, och tyvärr innefattade det att det nationella stödet till företagen begränsades till en lägre nivå.

Det regelverket har maxgränser för hur mycket stöd per företag man kan ge med stöd som omställningsstöd som är för låga. Lutar man sig mot det regelverket är vi just nu begränsade till 30 miljoner kronor per företag i omställningsstöd. Det kan jämföras med att vi hade ett tak på 75 miljoner kronor per månad för omställningsstödet från mars till maj.

Ett högre stöd för sommarmånaderna har utlovats, men EU-kommissionen har ett oerhört stumt regelverk som försvårar för oss här i Sverige att ge det stöd som dessa företag behöver för att minska riskerna för konkurs. I slutändan är det människor som förlorar sina jobb.

Vi ser bland annat det förlängda omsättningsstödet för juni–juli, då företag kommer att vara tvungna att hänvisa till explicita restriktioner som när gränsen sätts på 30 miljoner kronor. Vi vet heller inte om Sverige kommer att få ge krisstöd till företag under november och december, trots en omfattande smittspridning och kraftiga restriktioner.

Centerpartiet vill därför se att regeringen ligger på och förmår EU-kommissionen att åter aktivera katastrofgrunden som var igång i våras. Det räcker inte att svara att man ska vänta och se och att det är någon annan som ska göra det här, utan den andra vågen måste anses vara en ny exceptionell händelse. Regelverket som nu gäller bygger på antaganden om smittspridning och restriktioner som tyvärr inte har visat sig hålla.

En ny situation i Sverige och i Europa kräver att EU:s regler ändras. Centerpartiet kräver att regeringen agerar och driver på för att åter aktivera katastrofgrunden.

Eftersom jag inte får komma tillbaka igen – det är ju en fråga per parti här nu – vill jag bara anmäla att utan ett positivt besked i den här punkten från statsministern avser jag att anmäla en avvikande ståndpunkt. Men självklart hoppas jag att statsministern ska säga: Ja, vi är beredda att driva på i den här frågan!

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Till Socialdemokraterna och Maria Strömkvist vill jag säga att jag delar uppfattningen att det är sorgligt att Ungern och Polen blockerar på det här sättet. Kommer det att påverka Sveriges budget? Ja, hinner vi inte få ett beslut i tid kommer det att bli så. Det blir då månadsvis förlängning av årets budget, med en tolfedel åt gången. Det är det som kommer att hända om vi inte hinner fram i tid. Man kan möjligtvis bedöma att det återstår ungefär två veckor innan vi faktiskt måste ha någonting. Jag säger *ungefär* två veckors tid; det är det tidsspannet som det handlar om.

Som svar till Jessika Roswall från Moderaterna om kommissionens initiativ har vi ju sagt att vi tycker att det är bra att vi samordnar saker och ting. Vi ska dock vara klara över att det är nationella beslut som gäller för testning och andra sådana dithörande aktiviteter. Vi tycker dock att det är bra att vi kan samordna oss så mycket som möjligt, vilket jag också sa i inledningsanförandet.

När det gäller testerna har vi ingenting att skämmas för. Vi är uppe, tror jag, i ungefär en kvarts miljon veckovis. Det innebär att vi ligger på nivåer som andra länder ligger på. Det är några som ligger högre, och några som ligger lägre. Jag tror att vi ligger ungefär i nivå med till exempel

2020/21:15
19 november

Tyskland. Det är klart att vi behöver förbättra också, men det är en helt inrikespolitisk fråga. Vi behöver bli bättre, det är ingen tvekan om det, men det har alltså skett en rejäl ökning sedan i våras.

Vad gäller exempelvis testningen tycker vi alltså att det är bra med mer samordning, med förbehållet att det här är nationella beslut.

Angående testningsstrategi finns en deadline. Det sker löpande ett informationsutbyte i den så kallade hälsosäkerhetskommittén. Där sker löpande utbyte av strategier, och i morgon är det en deadline. Det ska lämnas in en strategi, och Folkhälsomyndigheten ansvarar för att så sker.

När det gäller frågan om MFF och andra länder var det i går ett digitalt förmöte inför kvällens möte där Tysklands förbundskansler Angela Merkel, Italiens premiärminister Conte, Spaniens premiärminister Sánchez, Portugals premiärminister Costa och undertecknad deltog tillsammans med Europeiska rådets ordförande Charles Michel och kommissionens ordförande Ursula von der Leyen. Det var i syfte att se hur vi ser på den här situationen, och det fanns ett tydligt stöd för att det avtal som nu har slutits med parlamentet är det som gäller – punkt slut. Vi räknar med att vi kommer att ge ett tydligt uttryck för det i kväll också i mötet med hela Europeiska rådet.

Däremot vill Charles Michel – på goda grunder, tycker jag – att vi *inte* här och nu med så kort varsel tar upp en diskussion om detta på ett digitalt möte i Europeiska rådet. Det kommer därför att bli så att Angela Merkel kommer att redogöra för processen och slutresultatet. Förmodligen kommer då också Viktor Orbán och Polens premiärminister – och kanske någon till, vad vet jag – att ge uttryck för sin uppfattning.

Sedan var vi överens om att det är bättre att Charles Michel talar för oss andra. Det finns en mycket kraftig majoritet för att följa den överenskommelse som är sluten med parlamentet så att vi får en ordnad process för denna fråga efteråt. Men det ska framgå väldigt att det står 25–2, eller möjligtvis 24–3. Det är alltså en enormt stark majoritet. Det tycker jag är det bästa sättet att hantera detta möte.

Sverigedemokraterna frågar om åtgärderna och om vi inte var överens. Jo, vi var överens i somras – det var därför vi gick vidare. Sedan ska det också förhandlas med Europaparlamentet, som bekant. Det är gjort nu, och som jag sa finns det en mycket kraftig majoritet. Om nu 25 tycker att detta är rätt tycker jag att det ger en viss fingervisning om att det är det som gäller.

Vi kommer inte att diskutera frågan om att exkludera eller inte. Vi kommer att få denna redovisning i kväll. Sedan kan det förhoppningsvis påbörjas en ordnad, strukturerad process som ska leda fram till något. Vi får se vad som händer därefter; det är för tidigt att spekulera i något annat.

Annika Qarlsson frågade om strategin och budgeten. När det gäller stödet till ett eventuellt regelverk är inga beslut fattade. Det är klart att vi är aktiva för att uppnå precis det som Annika Qarlsson tar upp. Vi kommer inte att diskutera detta ikväll – det är inte på dagordningen. Men vi driver det naturligtvis.

Regeringen och riksdagen har fattat beslut om ett antal stödpaket av allehanda slag och kommer naturligtvis att vilja fortsätta göra det i takt med hur detta utvecklas. Vi har alltså ingen som helst annan uppfattning om detta. När den frågan behandlas driver vi exakt denna uppfattning, men den kommer inte att behandlas i kväll.

Anf. 12 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag vill tacka statsministern för genomgången.

Covid-19 är ju en otroligt allvarlig pandemi som vi har över oss, och det är bra att stats- och regeringscheferna noggrant diskuterar hur vi ska kunna ha liknande regler i våra länder och mellan våra länder. Jag har ganska många frågor som gäller detta, men jag väntar med dem. Jag hoppas att mina frågor löses av Folkhälsomyndigheten vid ett senare tillfälle.

Jag vill egentligen bara skicka med att det naturligtvis är väldigt bra att många svenskar, förhoppningsvis alla, kommer att kunna vaccineras. Men jag ser också en risk för att rika länder i Europa, Nordamerika och så vidare lägger beslag på allt vaccin på grund av att man har bättre betalningsförmåga, medan fattigare länder i syd, till exempel, inte kommer att få vaccin trots att behoven är lika stora. Jag skulle vilja skicka med det och även fråga statsministern hur EU jobbar med detta, det vill säga den internationella solidariteten, så att man inte lägger beställningar på allt vaccin i början.

Statsministern nämnde att 2 miljoner skulle kunna vaccineras inledningsvis. I Sverige finns det i dag ett ganska stort vaccinetstånd, efter vad jag har förstått. Hur arbetar regeringen med detta? Det finns kanske i hela EU, så hur det ska tacklas kanske också är en fråga som kommer upp på mötet i kväll. Ett svar på det vore jättebra.

Jag vill också säga lite om MFF:en, långtidsbudgeten. Jag vill precis som tidigare talare framhålla hur otroligt viktigt det är att regeringen inte ger med sig i denna fråga utan att rättsstatens principer ska vara vägledande. Detta är en av de punkter som Vänsterpartiet tyckte var allra viktigast i MFF:en. Det fanns delar som vi inte var överens om, men just rättsstatens principer var en av de viktigaste punkterna.

Vi var redan i juli kritiska till den överenskommelse som Europeiska rådet gjorde. Vi menade att skrivningarna var svaga och att det därmed inte kunde garanteras att de skulle gå igenom. Vi kunde också se hur Ungern och Polen utropade sig till vinnare i förhandlingarna. Det är detta vi kan se nu. Man kan tolka julibeslutet olika. Jag är glad över att parlamentet skärpte skrivningarna och hoppas som sagt att övriga medlemsstater inte ger med sig mot Polen och Ungern.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Nu försvann du, Ilona Szatmari Waldau. Vi hör inte dig. Ilona Szatmari Waldau får ställa sin fråga senare.

Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för genomgången!

Situationen med covid-19 är alarmerande. Den andra vågen tar nu många människoliv i Europa, och Sverige är inte förskonat. Smittspridningen i Sverige är mycket allvarlig och den uppåtgående trenden mycket oroande. Det gäller alla liv som släcks i pandemins spår men också alla dem som blir långvarigt sjuka. Personal i vård och omsorg i hela Europa är slutkörda och vet inte hur de ska orka med sitt arbete. Många blir sjukskrivna.

På detta möte kommer ni att diskutera hur man ska agera när det gäller juledigheter; jag antar att det handlar om resor, shopping, julmarknader

etcetera. Vad tänker statsministern säga där? Vad är strategin inför julen, för Sverige och för EU? Jag tänker mig att man kanske talar om gränsstängningar. Sverige har ju inte haft några sådana, och jag vet inte om det bara beror på att vi har haft så hög smittnivå att det inte spelar någon roll. Är det en bra strategi i smittskyddshänseende att ha gränserna öppna?

När man ser sig om i EU är det oroande att den svenska regeringen inte har gjort mer när det gäller både testkapacitet och skyddsmateriel. Detta har inte, uppfattar jag, varit lika prioriterat som i övriga EU. Det är positivt att man tar upp frågan om snabbtester och om att erkänna tester mellan länder. Avser regeringen att använda europeisk kapacitet för testning, inklusive snabbtester, för det fall vi inte har tillräckligt med kapacitet?

När det gäller vaccinfrågan, som ska tas upp, undrar jag om det är regeringen eller EU som upphandlar och skriver avtal. Det har varit lite oklart, tycker jag, i medierna.

Avslutningsvis är vi i ett prekärt läge när det gäller långtidsbudgeten och coronapaketet. Vi kristdemokrater anser att Sverige redan har gått långt för att nå enighet. Vår avgift kommer att höjas, och vi har också låst in oss i lån med långa löptider. Vi står kvar vid vårt tidigare ställningstagande när det gäller lånedelen, men också när det gäller frågan om egna medel.

Trots att vi har gått långt för att försöka nå enighet krånglar nu två länder, Ungern och Polen, som kommer att vara de största mottagarna av medel från långtidsbudgeten och coronapaketet. De blockerar förstås detta för att rule of law-delen inte ska gå igenom. Det är oerhört allvarligt.

För Sveriges del är det viktigt att vi kommer i hamn med våra rabatter före årsskiftet, som jag förstår det. Min fråga till statsministern är: Kan de förfalla annars?

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Då släpper vi in Ilona Szatmari Waldau för hennes sista kommentar eller en kort fråga – hon blev dessvärre utkastad ur systemet.

Anf. 16 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Vi har sett förut hur medlemsstater blockerar ett beslut för att kunna få igenom ett annat. Därför vill jag fråga hur stor risken är att Ungern och Polen kommer att blockera covid-19-diskussionen för att, så att säga, få ett bättre läge när det gäller MFF-diskussionen.

Anf. 17 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket för redogörelsen! Många frågor är ställda, och jag avvaktar också en hel del svar från den sista frågerundan.

Vad gäller de tre frågor som står på agendan och hur statsministern presenterade dem ställer vi oss bakom det lilla vi har fått veta och avvaktar Folkhälsomyndighetens vidare besked för att se mer i detalj. Det är kanske en något märklig ordning, men så är det tydligen.

Även om MFF:en inte kommer att vara på agendan mer än på ett presentationsstadium utgår jag naturligtvis från att statsministern inte, i den fråga som för de flesta partier i Sverige var viktigast, det vill säga konditionaliteten och rättsstatsprincipen, backar från detta trots att vi befinner oss i ett mycket pressat läge.

Man kan också säga, om det skulle vara till någon tröst, att det gör Ungern och Polen också. Speciellt Ungern är i högsta grad beroende av de medel som de själva nu blockerar. Jag vill bara ännu en gång skicka med att det inte finns en chans att Sverige ska backa i denna fråga. Jag hoppas verkligen att vi fortfarande är så gott som enhälliga i den frågan.

Vad gäller den fråga som Centerpartiet lyfte upp är Liberalerna inne på samma spår. Jag förstod dock statsministern som att regeringen också är det och att frågan kommer för vidare behandling senare. Vi avvaktar alltså så länge.

Anf. 18 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Vi är verkligen i en allvarlig situation nu med corona, med en mycket snabb smittspridning runt om i Europa. Det är nu väldigt viktigt med ett snabbt agerande från ett sammanhållet EU. Det är mycket bra att dessa åtgärder nu finns, att det jobbas på snabbt och att den kontinuerliga avstämningen mellan medlemsstaterna görs.

Jag vill lyfta det initiativ som Sverige tog tidigare för att se till att medicinsk utrustning inte fastnar vid landsgränserna. Detta är något som Sverige har jobbat bra med och ständigt drivit på för.

När det gäller långtidsbudgeten är Polens och Ungerns agerande väldigt provocerande. Det är oerhört viktigt att Sverige tydligt står upp för demokratin och rättsstatens principer. Här finns ett starkt stöd i riksdagen, och jag vet att statsministern och EU-ministern har gjort detta hela vägen. Det är viktigt att man fortsätter med det. Grundbulten för EU är demokrati och att respektera mänskliga rättigheter.

Det är också oerhört viktigt att vi nu landar i den här budgetöverenskommelsen, med långtidsbudgeten och återhämtningsfonden. Pengarna behövs nu, både i Sverige och runt om i Europa. Det är nu viktigt med ett snabbt agerande så att pengarna kommer fram dit där de behövs. Tydligen vädjar också Polens näringsliv till sin regering att den ska ta sitt förnuft till fånga.

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag börjar med Vänsterpartiet och Ilona Szatmari Waldau. Det är ett viktigt perspektiv du tar upp, nämligen detta med rika och fattiga och en rättvis fördelning. Det var också av det skälet som Sverige tog ett initiativ på detta område tillsammans med en grupp likasinnade länder. Initiativet gällde att driva en rättvis fördelning över hela världen och tillgång till vaccin för alla länder – ett bra initiativ som ett tiotal länder utöver Sverige deltog i.

EU har meddelat att unionen också deltar i den globala mekanismen för vaccinupphandling och bidrar med 400 miljoner euro. Sverige kommer att ge 100 miljoner kronor till detta. En sådan diskussion och process är alltså igång, och vi kommer att fortsätta att följa den. För oss är det viktigt att det sker en rättvis fördelning. Också fattiga länder ska naturligtvis ha sin del på ett rättvist sätt.

När det gäller vaccinståndet så finns det. Sverige ligger traditionellt bra till i fråga om de olika vaccinationsprogram som vi har, som i och för sig gäller från barnaår, så att säga. Jag tror att det var en 97-procentig uppställning. Det är kanske bland de högsta i EU.

Men det är helt rätt att vaccinmotståndet finns. Det är därför som man nu arbetar med en kommunikationsstrategi. Det behövs någonting aktivt som motarbetar den desinformation som finns om vaccinationer. Detta är en del i hanteringen.

Sedan gäller det rule of law, MFF och Recovery Fund. Man kan nog inte beteckna Polen och Ungern som vinnare om de förlorar med 2–25, men de har likväl sitt motstånd. Med det kan de inte blockera någon annan diskussion. Den diskussion om covid-19 som kommer att pågå i kväll bygger, som jag sa, i huvudsak på att vi samordnar oss frivilligt. Det är inga direkta exekutiva beslut, utan en samordning. Men vi ställer upp på den samordningen, för vi tycker att den är riktig.

Som jag bedömer det nu finns det inget sådant försök från Polen och Ungern. Återigen: Det är en samordning vi pratar om. Det blir alltså svårt att blockera en diskussion.

Sedan gäller det Désirée Pethrus frågor om julen. Det gäller bland annat samordningen. Det är en diskussion om hur vi ska samordna när reserestriktioner lyfts och så vidare. Det är den diskussionen som vi nu måste ha. Folkhälsomyndigheten arbetar med sina rekommendationer för jul och nyår för Sveriges del. För, återigen, det är nationella beslut. Vi försöker samordna oss så mycket som möjligt. Folkhälsomyndigheten kommer att ge sin syn på hur det ska vara i Sverige. Vi deltar naturligtvis också i en vidare diskussion, men det är vi som kommer att avgöra detta.

Sedan gäller det tester. Jag kan inte i detalj exakt vilken kapacitet vi använder, men detta pågår ju också över gränserna. Ibland köper man faktiskt tjänster från Sverige, så det kan vara åt båda hållen. Men det är klart att Folkhälsomyndigheten arbetar för att få upp testkapaciteten så mycket som det någonsin går. Som jag sa är vi nu uppe i en kvarts miljon per vecka. Det är inte dåligt, men vi behöver göra mer.

Vi vet att det finns till exempel laboratoriekapacitet. Det finns privat på hemmaplan ytterligare möjligheter att tillgå. Det finns i andra länder också, till exempel i Tyskland. Men detta sköter myndigheten och regionerna.

Upphandlingen gäller både EU och Sverige, så att säga. Vi gör en tillsammans i EU, men vi i Sverige måste också besluta att vi ska vara med i den, vilket vi då har gjort under den gångna veckan.

Sedan handlar det om rabatterna. Det är en del av beslutet om egna medel. Förseñas det kommer naturligtvis rabatten att förseñas. Men vi räknar inte med att vi ska förlora rabatten, utan vi räknar med att det blir en försening.

Liberalerna och Tina Acketoft menar – så uppfattade jag det – att vi inte ska backa om rule of law. Nej, jag ska säga det igen: Nej, vi backar inte.

Vi var fem länder som var med på ett förberedande möte i går tillsammans med kommissionen och Europeiska rådet. Där gav vi tydligt uttryck för att vi står upp för denna överenskommelse. Det sa vi alla fem länder. Jag bedömer att 25 kommer att göra det i kväll. Nu är det detta som gäller. Det behöver inte finnas någon oro för någon annan hållning. Det är väldigt tydligt.

Miljöpartiet och Amanda Palmstierna gav uttryck för samma sak. Det är viktigt att stå upp för budgetöverenskommelsen. Precis så är det. Alla ger uttryck för det. I går var det ingen tvekan om detta. Alla gav i sina

inlägg tydligt uttryck för att det nu är den överenskommelse som är gjord med parlamentet som gäller. Så är det, helt enkelt.

Herr ordförande! Jag tror att jag har betat av alla frågor.

2020/21:15
19 november

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag lämnar ordet till Annika Qarlsson, förste vice ordförande, för en kort replik avseende den eventuella avvikande ståndpunkten.

Anf. 21 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsministern, för svar!

Jag uppfattar svaret som att regeringen är aktiv och tänker driva denna fråga även om den inte är på dagordningen för kvällens möte. Jag uppskattar det. Vi kommer att följa upp detta och vill gärna höra på vilket sätt statsministern tänker göra detta.

Anf. 22 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Vi har exakt samma uppfattning. Vi driver just den frågan av det enkla skälet att vi kontinuerligt fattar beslut om stöd – det kan gälla omställningsstöd, omsättningsstöd, anstånd med skatteinbetalning, korttidsarbete, egenavgifter och sociala avgifter. Vi ser, med den utveckling vi har nu, att vi kommer att behöva förlänga alla de paket som vi har gjort upp om. Därför måste vi ha en sådan öppenhet.

Vi har alltså exakt samma uppfattning när det gäller den ståndpunkten gentemot EU. Vid de tillfällen när det här behandlas – det är inte bara i Europeiska rådet utan snarare också i andra råd eller andra forum – driver Sverige detta. Vi gör det inte bara när det behandlas. Vi driver att vi behöver ha denna öppning för att kunna fortsätta att ge det stöd som är nödvändigt.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Vi ser i chatten att Ilona Szatmari Waldau tappade en del av frågan. Frågan var om länderna kan se till att all tid läggs på MFF och inte på covid-19. Kan statsministern möjligen kommentera detta?

Anf. 24 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Om all tid? Är det kvällens möte vi pratar om?

Anf. 25 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Jag fick egentligen svar på en annan fråga än den jag ställde, på grund av tidsbrist när jag talade. Det jag menade var: Kan dessa länder, om de vill diskutera MFF, se till att det tar för mycket tid så att de på så sätt blockerar covid-19-diskussionen? Jag undrade inte om de blockerar beslut.

Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Nej, jag bedömer inte det som sannolikt alls. De kommer säkert att ge uttryck för vad de tycker i sakfrågan, men de kommer inte att kunna ta upp all tid och därmed blockera diskussionen om covid-19. Det kommer de inte att kunna göra. De får ha sina inlägg. Sedan kommer ordföranden att sköta mötet. Därför är också upplägget sådant att

vi börjar med den här frågan och klargör den. Sedan ska vi gå in på covid-19. Nej, de kommer inte att kunna blockera den diskussionen.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Det låter bra. Det är som på detta möte: Det är ordföranden som leder mötet. Det är vi väldigt glada för.

Med dessa ord, frågor, inspel och kommentarer från EU-nämndens ledamöter konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Då tackar jag statsministern, som fick ställa om kalendern i raskt tempo, och önskar statsministern lycka till på videomötet. Vi kommer att ses och höras framöver, förmodligen i liknande sammanhang, digitalt.

Ha en bra dag, och lycka till på mötet!

Innehållsförteckning

2020/21:15
19 november

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Information och samråd inför videomöte i kretsen av

stats- och regeringschefer	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 5 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 7 MARIA STRÖMKVIST (S)	3
Anf. 8 JESSIKA ROSWALL (M).....	4
Anf. 9 MARTIN KINNUNEN (SD)	5
Anf. 10 ANNIKA QARLSSON (C).....	6
Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	7
Anf. 12 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	8
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 14 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	9
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 16 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	10
Anf. 17 TINA ACKETOFT (L)	10
Anf. 18 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	10
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	11
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 21 ANNIKA QARLSSON (C).....	12
Anf. 22 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 24 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
Anf. 25 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	13
Anf. 26 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	13